

การจัดบรรยากาศชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ปัญญา วรวิเศษชัย*

*สาขาวิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*Corresponding author. E-mail: ajdankampanat@gmail.com

บทคัดย่อ

ในอดีตเราเชื่อกันว่าความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นพรสวรรค์ที่ติดตัวคนบางคนมาตั้งแต่เกิด จนกระทั่งปัจจุบันเป็นยุคแห่งวิทยาการการศึกษาและการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นทำให้ความเชื่อดั้งเดิมที่เคยมีมาปรับเปลี่ยนไป โดยส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่าความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคนตั้งแต่เกิดจะมีมากหรือน้อยแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการใช้ทักษะและความสามารถของแต่ละบุคคลในการคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งยังสามารถส่งเสริมพัฒนาเพิ่มให้มากขึ้นด้วยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ การส่งเสริมอาจทำได้ทั้งทางตรงโดยการสอนและฝึกรอบม และทางอ้อมสามารถทำได้ด้วยการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความเป็นอิสระทางความคิดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งการที่ผู้สอนได้ศึกษาการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้ผู้สอนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพพร้อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

คำสำคัญ: การจัดบรรยากาศชั้นเรียน การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

Abstract

In the past, it was believed that creative thinking was a talent that carries on with someone since he or she was born. Up until the present, it has been the era of educational knowledge and learning that has been developed, and it has changed the traditional belief. Most of people agree that creative thinking is an ability that is inside of all humans since they were born, but there will be more or less depending on using skills and abilities of each people in creative thinking. Moreover, creative thinking can be promoted and developed by always practising. Promotion can be done both directly with teaching and training and indirectly with managing the environment management that fosters freedom of thinking to learners. Teachers who study the classroom atmosphere management to develop creative thinking help themselves develop creative thinking to learners full-potentially, and learners will be ready for being a major power of developing the country in the future.

Keywords: Classroom Atmosphere Management, Creative Thinking Development

บทนำ

การจัดบรรยากาศชั้นเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอย่างมาก หากครูสามารถจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนให้มีความไว้วางใจ ความร่วมมือ และการเคารพซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และมีความคิดอิสระอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งบรรยากาศชั้นเรียนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับครูจะต้องจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัด ด้วยเหตุนี้ครูจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และจัดบรรยากาศชั้นเรียนด้านกายภาพ ด้านอารมณ์ และด้านสังคมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ความหมายของบรรยากาศชั้นเรียน

ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศชั้นเรียน (Classroom Climate) จำนวนมากเพราะเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก จึงมีผู้ให้ความหมายบรรยากาศชั้นเรียนไว้อย่างหลากหลายด้วยกัน ดังนี้

ไอแซกเซนและคณะ (Isaksen et al., 2001 : 172) ได้ให้ความหมายบรรยายภาค
ชั้นเรียนว่าเป็นรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่แสดงถึงพฤติกรรม ทักษะคิด
ความรู้สึก ความเข้าใจ และความเชื่อใจกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

เบนเนตต์ (Bennett, 2001 9) ได้ให้ความหมายบรรยายภาคชั้นเรียนว่า สภาพแวดล้อม
ภายในชั้นเรียนทั้งทางกายภาพและทางสังคมที่ส่งผลต่อการรับรู้และความรู้สึกของผู้เรียน
และผู้สอนทางด้านบวกและด้านลบ

เทอร์เนอร์ และคณะ (Turner et al., 2003 : 172) ได้ให้ความหมายบรรยายภาค
ชั้นเรียนว่า เป็นองค์ประกอบโดยรวมของชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนา
การเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มศักยภาพ

ไบรอัน (Brian, 2009 : online) ได้ให้ความหมายบรรยายภาคชั้นเรียนว่า เป็น
การเปลี่ยนแปลง ชั้นเรียนที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนในชุมชน
ที่เป็นห้องเรียน (Classroom Community) เพื่อจัดบรรยายภาคชั้นเรียนในเชิงบวกที่นักเรียน
รู้สึกสะดวกสบายในการเรียนรู้ การสื่อสารระหว่างนักเรียนด้วยกันเองและนักเรียนกับครู
โดยที่บรรยายภาคชั้นเรียนไม่ได้เป็นสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นจึงต้อง
มีการจัดขึ้นโดยทั้งครูและนักเรียนมีส่วนร่วม

เจสสิก้าและจูเลีย (Jessica and Julia, 2009 : 1) ได้ให้ความหมายบรรยายภาค
ชั้นเรียนว่า เป็นรูปแบบของการจัดสิ่งแวดลอมในห้องเรียนของผู้สอนเพื่อส่งเสริมความ
สามารถในการเรียนรู้และการฝึกพัฒนาทักษะที่สำคัญให้แก่เด็กในฐานะสมาชิกคนหนึ่ง
ของชั้นเรียน

แอมโบร์สและคณะ (Amborse et al., 2010 : 170) ได้ให้ความหมายบรรยายภาค
ชั้นเรียนว่า เป็นการสร้างประสบการณ์สิ่งแวดล้อมให้แก่เด็กไม่เพียงแต่ด้านสมองเท่านั้น แต่
รวมถึงการจัดประสบการณ์ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านกายภาพเพื่อต้องการให้เด็กได้
เรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง

เฮร์มินิเยและคณะ (Herminia al et., 2014 : 2) ได้ให้ความหมายบรรยายภาค
ชั้นเรียนว่า เป็นสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้นโดยครูเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานทั้งทาง
ด้านร่างกายและจิตใจสำหรับผู้เรียน

กล่าวโดยสรุปได้ว่าความหมายบรรยายภาคชั้นเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมใน
ชั้นเรียนที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะต่างๆ ในชั้นเรียนได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของบรรยากาศชั้นเรียนกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

บรรยากาศชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจใคร่เรียนรู้ และการพัฒนาทักษะที่สำคัญให้แก่เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะความคิดสร้างสรรค์ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมหากผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และมีมุมมองที่กว้างจะสามารถนำมาประยุกต์ในการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (ปัญจนานฎ วรวิพนชัย, 2560: 70) ซึ่งในอดีตนักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ศึกษาถึงความสำคัญของบรรยากาศชั้นเรียน (Classroom Climates) มาตั้งแต่ปี ค.ศ.1970 ซึ่งในอดีตได้ใช้คำว่า วัฒนธรรมชั้นเรียน (Classroom Culture) สภาพบรรยากาศชั้นเรียน (Classroom Atmosphere) หรือลักษณะชั้นเรียน (Classroom Character) จนปัจจุบันได้ใช้คำว่า บรรยากาศชั้นเรียน (Classroom Climates) ความสำคัญของบรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ได้มีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

ทอร์แรนซ์และไมเยอร์ส (Torrance and Myers, 1970 : 253) ได้กล่าวว่า บรรยากาศชั้นเรียนมีความสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน หากผู้สอนได้จัดสิ่งแวดล้อมที่ตอบสนองการแสดงออกและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ

ฮิลล์และอามบิล (Hill and Amabile, 1993 : 412) กล่าวว่า บรรยากาศชั้นเรียนมีความสำคัญทำให้ผู้เรียนมีความกล้าทำห่วย มีความเสี่ยงที่เหมาะสม และมีความเป็นอิสระ หากชั้นเรียนมีบรรยากาศและพื้นที่ที่เหมาะสมจะยิ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดแรงบันดาลใจในการคิดสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ได้อย่างมากมาย

อดเดิลแมนและเทย์เลอร์ (Adelman and Taylor, 2002 : 304) กล่าวว่า บรรยากาศชั้นเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะเชื่อมโยงการเรียนรู้ เพิ่มแรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมทำให้ผู้เรียนมีความคิดเชิงบวกในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น

แทเชลล์ (Tachelle, 2014 : 520) กล่าวว่า บรรยากาศชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในเชิงบวกซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันทำงานแก้ไขปัญหาได้สำเร็จเพื่อผลิตงานได้อย่างสร้างสรรค์

พราसानนา (Prasanna, 2014 : online) กล่าวว่า บรรยากาศชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตัวผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการอภิปราย การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในชั้นเรียน และการที่ผู้สอนให้เวลาอย่างไม่เป็นทางการแก่ผู้เรียนด้วยความเป็นกันเอง

วินนี่และคณะ (Winnie al et., 2014 : 95) กล่าวว่า บรรยากาศชั้นเรียนเป็นกุญแจสำคัญที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจของนักเรียน ดังนั้นครูที่ให้การสนับสนุนบรรยากาศชั้นเรียนอย่างจริงจังมีแนวโน้มว่านักเรียนจะสนุกกับการเรียนรู้และมีความปรารถนาอย่างสูงที่จะพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มทักษะความคิดขั้นสูงเพิ่มขึ้น

ได้มีผู้ศึกษาความสำคัญของบรรยากาศชั้นเรียนกับความคิดสร้างสรรค์ ดังเช่น การศึกษาของแมคเคลแลนและนิซอลล์ (McLellan and Nicholl, 2008 : 1) นักจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (University of Cambridge) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของบรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนในการเรียนการสอนบทเรียนวิชาการออกแบบและเทคโนโลยีของนักเรียนมัธยมอายุระหว่าง 11-16 ปี ในเมืองเอดิเนบอร์ (Edinburg) ของสกอตแลนด์ พบว่า บรรยากาศชั้นเรียน (Classroom Climates) มีผลต่อการส่งเสริมความสามารถในการความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน และยังพบว่า บรรยากาศชั้นเรียนที่ดีนั้นต้องให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีความท้าทาย (Challenge) มีเสรีภาพ (Freedom) และได้รับการสนับสนุนทางความคิด (Idea-Support) สอดคล้องกับการศึกษาของ โคลห์เลาต์และคณะ (Kholoud et al, 2010: 1165) เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาลในประเทศจอร์แดน พบว่าการจัดบรรยากาศชั้นเรียนส่งผลต่อการคิดสร้างสรรค์ของเด็กในทิศทางที่เป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญ ด้วยเหตุนี้บรรยากาศชั้นเรียนจึงมีความสำคัญได้เปิดมุมมองความคิดตามความสนใจ ความถนัด และความมั่นใจในการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก

จากที่กล่าวมาความสำคัญของบรรยากาศชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้การเรียนการสอนและการดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่นทำให้นักเรียนเกิดความคล่องตัวในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ความคิดใหม่ๆ
2. ส่งเสริมลักษณะนิสัยเห็นแก่ส่วนรวมมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนด้วยกันเอง มีความไว้วางใจ มีความเป็นกันเองอันไปสู่การแสดงความสามารถได้อย่างเปิดเผย
3. ส่งเสริมพฤติกรรมกรกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ มีความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญสำหรับบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์
4. ส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมด้วยการแบ่งปันความคิดและประสบการณ์เมื่อทำงานร่วมกัน
5. ส่งเสริมประสบการณ์การแก้ปัญหาให้แก่นักเรียน เพราะความคิดสร้างสรรค์จะ

ต้องฝึกฝนเริ่มจากประสบการณ์ในชั้นเรียน

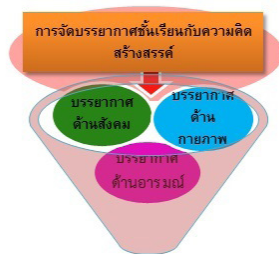
กล่าวโดยสรุปบรรยากาศชั้นเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กทุกคน เนื่องจากชั้นเรียนเป็นสถานที่เด็กใช้เวลาหลายชั่วโมงในแต่ละวันจึงควรเป็นความรับผิดชอบของผู้สอนที่ต้องจัดให้บรรยากาศชั้นเรียนส่งผลทางบวกต่อการเรียนรู้และการฝึกฝนให้เป็นผู้มีกัลลาคติริเริ่ม และกล้าแสดงออกได้อย่างเท่าเทียมกันทุกคน

การจัดบรรยากาศชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

การปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กในชั้นเรียนจะไม่เกิดขึ้นได้อย่างง่าย ๆ หากผู้สอนไม่ได้สร้างบรรยากาศที่เอื้อให้แก่ผู้เรียนได้ฝึกฝนพัฒนาทักษะนี้ ดังคำกล่าวของโรเจอร์ (Rogers, 1990 : 158) ว่า การจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จขึ้นกับผู้สอนต้องมีการวางกฎระเบียบที่ชัดเจนให้แก่เด็ก ส่งเสริมพฤติกรรม

ความร่วมมือความสามัคคี ความเคารพซึ่งกันและกัน ไม่มีความอคติใด ๆ แก่เด็ก รวมทั้งต้องมีการจัดขนาดกลุ่มผู้เรียนให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรมแบบร่วมมือ และได้สร้างสรรคกิจกรรมที่ทำหายเพื่อตอบสนองความสามารถในชั้นเรียนสอดคล้องกับการศึกษาของซาปรีโอ (Shapiro, 1993 : 95) เกี่ยวกับกลยุทธ์การสร้างบรรยากาศชั้นเรียนทางบวก พบว่า จะช่วยสร้างการเรียนรู้แบบแบ่งปันกัน สร้างความท้าทาย มีการอภิปราย แสดงความคิดเห็น และนักเรียนมีโอกาแสดงบทบาทความเป็นผู้นำในชั้นเรียนด้วย ซึ่งการจัดรูปแบบบรรยากาศในชั้นเรียนเช่นนี้จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

การจัดบรรยากาศชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือ 1) บรรยากาศด้านกายภาพ (Physical Climate) 2) บรรยากาศด้านสังคม (Social Climate) และ 3) บรรยากาศด้านอารมณ์ (Emotional Climate) ซึ่งบรรยากาศทั้ง 3 ด้านนี้มีส่วนในสร้างความพร้อมแก่เด็กที่จะฝึกฝนกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ภายในชั้นเรียน ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ ดังภาพที่ 1 การจัดบรรยากาศชั้นเรียน (Classroom Climate) กับความคิดสร้างสรรค์

ภาพที่ 1 การจัดบรรยากาศชั้นเรียน (Classroom Climate) กับความคิดสร้างสรรค์

การจัดบรรยากาศชั้นเรียนด้านกายภาพ (Physical Climates)

การจัดบรรยากาศชั้นเรียนด้านกายภาพจัดเป็นสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นได้ซึ่งส่วนใหญ่แล้วครูจะเป็นผู้ควบคุมการออกแบบเพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระหว่างวันได้สะดวกในพื้นที่ของห้องเรียน อีกทั้งต้องให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของและเกิดการยอมรับเนื่องจากเด็ก ๆ มีความรู้สึกไวต่อสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนที่อบอุ่น น่าเชิญชวนเข้าถึงจิตใจและช่วยกระตุ้น ความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็น และความถนัดของเด็กแต่ละคนสำหรับการจัดบรรยากาศ ด้านกายภาพเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วย

1. การจัดโต๊ะในห้องเรียน (Desk Arrangement) เมื่อมีการออกแบบห้องเรียนมีสิ่งหนึ่ง ที่เป็นหลักสำคัญที่ต้องคำนึงถึง คือ ทำอย่างไรจึงจะให้ห้องเรียนมีพื้นที่การทำงานให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความคิดเพื่อสร้างสรรค์และกำลังใจที่จะทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ และมีความเหมาะสมกับการทำงานของแต่ละบุคคลที่จะเพิ่มความมีสมาธิและกระตุ้นการทำงาน สำหรับการจัดโต๊ะเป็นระเบียบแถวอาจทำให้เคลื่อนไหวได้ง่ายทั้งชั้นเรียน แต่จะไม่ช่วยสร้างความอบอุ่นทำการจัดโต๊ะแบบตัวยู หรือแบบครึ่งวงกลมจะส่งเสริมความร่วมมือกันได้อย่างเหมาะสม และเน้นความสะดวกและการเข้าถึงได้ทุกส่วนของห้องเรียน ลักษณะการจัดโต๊ะในชั้นเรียนที่สำคัญ มีดังนี้ (Beth, 2014 : online)

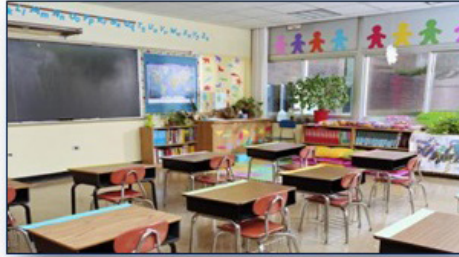
1.1 การจัดโต๊ะเป็นกลุ่มร่วมมือกัน (Coopertive Clusters) เป็นการจัดให้นั่งทำงานร่วมมือกันจำนวนประมาณ 4 คน ให้ผู้เรียนหนึ่งเผชิญหน้าซึ่งกันและกัน จะสามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แก้ไขปัญหาร่วมกัน

ภาพที่ 2 การจัดโต๊ะเป็นกลุ่มร่วมมือกัน (Coopertive Clusters)

ที่มา : Alexis, 2014 : online

1.2 การจัดโต๊ะเป็นแถวแบบดั้งเดิม (Classic Row) เป็นการจัดให้ผู้เรียนนั่งเดี่ยวเรียงเป็นแถว เหมาะสำหรับการได้ทำงานเป็นอิสระหรือหากต้องมีการสาธิตกิจกรรมของผู้สอน จะค่อนข้างง่ายสำหรับผู้สอนที่จะจดจำพฤติกรรมของผู้เรียน

ภาพที่ 3 การจัดโต๊ะเป็นแถวแบบดั้งเดิม (Classic Row)

ที่มา : Beth, 2014 : online

1.3 การจัดโต๊ะแบบรูปเกือกม้าหรือรูปตัวยู (Horseshoe or U- Shapes) เป็นการจัดให้ผู้เรียนนั่งเป็นรูปเกือกม้าที่กว้างหรือหนึ่งเป็นมุมรูปตัวยู ผู้สอนจะยืนตรงที่เปิดเกือกม้าหันหน้าไปทางผู้เรียน ซึ่งเหมาะสมสำหรับการอภิปรายกลุ่ม เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจเป็นพิเศษ

ภาพที่ 4 การจัดโต๊ะเป็นรูปตัวยู (Desks in U- Shapes)

ที่มา : Joan, 2010 : online

1.4 การจัดโต๊ะเป็นวงกลม (Full Circle) เป็นการจัดโต๊ะที่อาจต้องการให้ผู้เรียนนั่งเป็นวงกลมปิดชั่วคราวเมื่อมีการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันตามความต้องการของผู้สอนและผู้เรียนเหมาะสำหรับกิจกรรมที่ต้องระดมความคิดเห็น

ภาพที่ 5 การจัดโต๊ะเป็นวงกลม (Full Circle)
ที่มา : Megan, 2014 : online

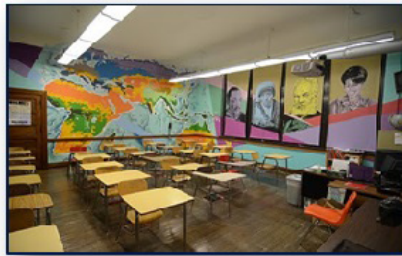
จากการศึกษาบรรยากาศชั้นเรียนด้านกายภาพจะเห็นได้ว่า แม้แต่การจัดที่นั่งยังเป็นหนึ่งในตัวแปรที่สำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกของการเสริมสร้างพลังอำนาจ เพราะเด็กจะใช้ชีวิตในชั้นเรียนแต่ละวันหลายชั่วโมง ดังนั้นการออกแบบห้องเรียนให้เป็นที่ดึงดูดใจเด็กจะยิ่งเพิ่มความรู้สึกอยากอภิปรายและตอบคำถามในชั้นเรียนอย่างกระตือรือร้น และได้ฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์ได้เต็มศักยภาพ

2. การจัดตกแต่งสีสนในห้องเรียน สีเป็นองค์ประกอบของการออกแบบที่มีประสิทธิภาพอย่างลึกซึ้งทางด้านจิตใจ การออกแบบสีสนในห้องเรียนมีผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน เพราะฉะนั้น จึงจัดเป็นบรรยากาศชั้นเรียนด้านกายภาพด้วยส่วนหนึ่ง จากผลการศึกษา พบว่า สีสนมีความสำคัญในเต็มเต็มองค์ประกอบการเรียนรู้ที่ผู้สอนควรศึกษาเพื่อจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนทุกคน (Kristi and Zane, 2011 : 46)

การออกแบบสีสนภายในห้องเรียนมีผลต่อการตอบสนองทางสรีระและทางจิตใจ เป็นดังนี้

1) ผลทางสรีระแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงความดันเลือด การปวดตา และการพัฒนาทางสมอง เช่น สีแดงเป็นสีที่ทำให้ใจเต้นเร็วขึ้น การเพิ่มขึ้นของความดันโลหิตในทางตรงกันข้ามสีฟ้าทำให้การเต้นของชีพจรช้าลง อุณหภูมิของร่างกายลดลง และความอยากอาหารลดลงด้วย ส่วนสีเขียวมีผลกระทบต่อพัฒนาทักษะการพูด ลำคอและเส้นเสียง เป็นต้น

2) ผลทางจิตใจแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ ความสนใจ และสมองจะผลิตฮอร์โมนตามระดับพลังงานของสีที่ถูกส่งผ่านสายตา เช่น สีแดงและสีส้มเป็นสีที่ทำให้เด็กรู้สึกหงุดหงิด รุ่มร้อน และรู้สึกประสาท (Nervous) ขณะที่สีน้ำเงินสามารถช่วยให้เด็กรู้สึกสงบ นอกจากนี้สีโทนมืด ๆ ทึม ๆ จะทำให้รู้สึกง่วงนอนและกระสับกระส่าย เป็นต้น ดังนั้น ครูควรออกแบบตกแต่งด้วยสีสันท่านำชีวิตให้มีความสุขแก่ผู้เรียน สิ่งที่ควรคำนึงถึง เช่น หากมีการจัดแต่งด้วยต้นไม้เพิ่มในชั้นเรียนจะยิ่งเพิ่มความอบอุ่นและสดชื่นยิ่งขึ้นเพราะเป็นสีเขียวจากธรรมชาติ และชั้นเรียนควรจะมีภาพความสดใสและสีสันทามผนังที่สบายตาเป็นเสน่ห์เชิญชวนให้น่าสนใจและติดตาม (Jessica and Julie, 2009 : 2) ดังภาพที่ 6 การจัดตกแต่งสีสันทันในห้องเรียน

ภาพที่ 6 การจัดตกแต่งสีสันทันในห้องเรียน
ที่มา : Joe, 2011 : online

3. การจัดมุมต่าง ๆ ในชั้นเรียน (In the corner of the classroom) เป็นการจัดพื้นที่สำหรับเพิ่มพูนประสบการณ์แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของนักเรียน ได้ฝึกคิดสร้างจินตนาการตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผลเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ การจัดมุมต่าง ๆ ในชั้นเรียนขึ้นอยู่กับระดับชั้นและพัฒนาการตามวัยของเด็ก การจัดมุมที่สำคัญในชั้นเรียนที่น่าสนใจสามารถนำไปประยุกต์ได้ตามความเหมาะสม ดังนี้

3.1 มุมหนังสือ ควรมีไว้เพื่อฝึกนิสัยรักการอ่าน ค้นคว้าหาความรู้ และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีหนังสือหลากหลายชนิดซึ่งมีความยากง่ายต่าง ๆ กัน มีการจัดหนังสือตามหัวข้อที่เด็กสนใจมาวางเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงหนังสือตามโอกาส มีความน่าสนใจและดึงดูดใจให้เข้าไปอ่าน และควรหาหนังสือชุดใหม่มาเปลี่ยนบ่อย ๆ รวมทั้งจำนวนควรมากกว่าจำนวนผู้เรียนถึง 5 เท่าจะเป็น การดีที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาระบบการค้นคว้าสร้างสรรค์ของเด็ก ดังเช่น กรณีตัวอย่างการจัดมุมหนังสือภายใต้ชื่อว่า หนังสือซ่อนรูป-เกม

รักการอ่าน ของโรงเรียนชุมชนบ้านตาหลัง จังหวัดสระแก้ว ดังภาพที่ 7 การจัดมุมหนังสือในชั้นเรียน

ภาพที่ 8 การจัดมุมหนังสือในชั้นเรียน

ที่มา : โรงเรียนชุมชนบ้านตาหลังใน, 2558 : ออนไลน์

จากภาพที่ 7 การจัดมุมหนังสือในชั้นเรียน เป็นตัวอย่างการจากโรงเรียนชุมชนบ้านตาหลังใน จังหวัดสระแก้ว เพื่อส่งเสริมให้เด็กใช้เวลาในชั้นเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดไม่ปล่อยเวลาโดยเปล่าประโยชน์ เด็กได้คิดค้นหาความรู้จากหนังสือที่คิดร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน เรียกว่า หนังสือช่อรูป – เกมรักการอ่าน เป็นสื่อสร้างสรรค์ทำให้เด็กอยากอ่านเพราะช่อความรู้ที่เป็นเกมน่าชวนติดตาม ดังที่ ศิริวรรณ ชิดขมนาด (2558 : ออนไลน์) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้กล่าวถึงความรู้อีกว่า ชอบอ่านหนังสือที่มุ่มนี้ โดยเฉพาะหนังสือช่อรูปภาษาอังกฤษเพราะได้เล่นเกมต่อคำศัพท์กับเพื่อน ๆ เชื่อมโยงความคิดได้อย่างสร้างสรรค์สอดคล้องกับสัปดาห์ ศรีสแสน (2558 : ออนไลน์) ที่กล่าวเสริมเช่นกันว่า ชอบใช้เวลาว่างเล่นและทายปัญหากับเพื่อน ๆ ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้และมีมุมมองความคิดที่กว้างมากขึ้น

3.2 มุมแสดงผลงานสร้างสรรค์ ถือเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในความสำเร็จและมีกำลังใจ ทั้งยังสามารถแก้ไขพัฒนาผลงานของตนเองให้ดีขึ้นโดยลำดับได้อีกด้วย นอกจากนี้เป็นการกระตุ้นให้เพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียนได้เรียนรู้ความคิดสร้างสรรค์ซึ่งกันและกัน การจัดแต่งมุมนี้อาจจัดบนป้ายนิเทศ หรือจัดวางไว้บนโต๊ะได้ตามความเหมาะสมของสถานที่ ดังกรณีตัวอย่างการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ จากการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ของครูฝน (นามแฝง, 2553) ในกิจกรรมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นผลงานของนักเรียนทุกคน เพื่อเป็นการชื่นชมในผลงาน และแลกเปลี่ยนความรู้หรือกิจกรรมกับเพื่อน ๆ และบุคคลอื่น ๆ ที่สนใจ ดังภาพที่ 8 การจัดมุมแสดงผลงานงานสร้างสรรค์

ภาพที่ 9 การจัดมุมแสดงผลงานงานสร้างสรรค์
ที่มา : ครูฝน (นามแฝง), 2553 : ออนไลน์

3.3 มุมสร้างเสริมประสบการณ์ เป็นสถานที่จัดไว้ในห้องเรียนเพื่อให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข ซึ่งลักษณะกระบวนการจัดเป็นแบบเปิดกว้างให้มีประสบการณ์ที่หลากหลายลงมือได้ปฏิบัติจริงโดยการใช้ประสาทสัมผัสกระทำกับวัตถุด้วยความอยากรู้อยากเห็นได้ทดลองสร้างสิ่งใหม่ๆ เรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ดังกรณีตัวอย่างการจัดมุมประสบการณ์ของอมลวรรณ ยานผุด (2557, ออนไลน์) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้จัดมุมให้เด็กได้เรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยบูรณาการเกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิตจริงเป็นตัวตั้งมีการเชื่อมโยงหลากหลาย โดยครูมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำเมื่อเด็กต้องการและให้การสนับสนุนอย่างเหมาะสม ดังภาพที่ 9 การจัดมุมสร้างเสริมประสบการณ์

ภาพที่ 10 การจัดมุมสร้างเสริมประสบการณ์
ที่มา : อมลวรรณ ยานผุด, 2557 : ออนไลน์

การจัดบรรยากาศชั้นเรียนด้านสังคม (Social Climate)

การจัดบรรยากาศชั้นเรียนด้านสังคม (Social Climate) เป็นบรรยากาศของความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเองทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และทิศทางของความสัมพันธ์ที่ส่งต่อการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ให้นักเรียนได้เปิดกว้างแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน การจัดบรรยากาศชั้นเรียนด้านสังคมที่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน เป็นดังนี้

1. บรรยากาศที่มีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction Climate) เป็นการร่วมมือสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเมื่อครูมีกิจกรรมและมอบหมายงานให้แก่ผู้เรียน ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกันในชั้นเรียนเป็นผลให้เด็กมีโอกาสดำเนินการตามหน้าที่ได้สร้างกระบวนการคิดแก้ปัญหาผ่านความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม การสร้างบรรยากาศปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนมี 2 ลักษณะดังนี้

1.1 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของครูกับนักเรียนทุกคน แสดงให้เห็นถึงความห่วงใยดูแลใส่ใจด้วยความอบอุ่นที่ครูแสดงออกทั้งทางใบหน้า พฤติกรรมและคำพูดที่ให้กำลังใจ มีความเป็นกันเอง ไม่ตึงเครียด ทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเต็มที่ เพราะปัญหาบางปัญหาต้องการคำตอบมากกว่าหนึ่งคำตอบจึงสามารถสร้างกระบวนการคิดสร้างสรรค์ที่ลึกซึ้งให้แก่นักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามอย่างอิสระ ครูจึงควรกระตุ้นให้เกิดการสนทนา อภิปราย และรับฟังความคิดของนักเรียนทุกคน

1.2 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ของนักเรียนด้วยกันเอง เกิดขึ้นเมื่อมีโอกาสดำเนินงานกันเป็นทีมในกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ทุกคนได้เรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันได้นำเสนอความคิดของตนและแสดงแนวทางการแก้ปัญหาที่มีการแบ่งปันความคิดซึ่งกันและกัน สร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่กันได้เป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะเป็นที่รักและยอมรับของครูและเพื่อน ๆ การแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกันเองในเชิงบวกสร้างบรรยากาศที่มีความคิดสร้างสรรค์เมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกัน

ได้มีการศึกษาพบว่าการสร้างบรรยากาศของการมีปฏิสัมพันธ์ โดยให้นักเรียนได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในระหว่างการเรียนจะยิ่งทำให้มีกำลังใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้เกิดความรู้สึกเชื่อมั่น และความอดทนกับงานแม้จะประสบปัญหาหรือความยุ่งยากซับซ้อน เพราะความคิดสร้างสรรค์จำเป็นต้องมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพสูงร่วมกัน (Patrick and Middleton, 2002)

2. บรรยากาศที่มีความเคารพซึ่งกันและกัน (Mutual Respect Climate)

การที่บุคคลจะมีความคิดสร้างสรรค์ได้ต้องเป็นผู้กล้าคิดริเริ่ม แต่บางครั้งอาจมีความผิดพลาดหรือล้มเหลว หากไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมจะทำให้กลายเป็นคนเก็บตัวได้ ดังนั้นครูควรส่งเสริมให้ได้ มีความเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เห็นคุณค่าความคิดของเพื่อนไม่ขบขันสนุกสนานความคิดของผู้อื่น หากสภาพแวดล้อมทางสังคมมีการยอมรับซึ่งกันและกัน จะไม่สร้างความกังวลใจแก่เด็กที่จะคิดพูดทำเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นสิ่งที่ครูควรทำ คือ

2.1 การเคารพความแตกต่างและความต้องการของนักเรียนและตอบข้อซักถามของนักเรียนด้วยความยินดี

2.2 ให้เกียรติและละเว้นการใช้ภาษา ถ้อยคำ พร้อมทั้งไม่เสนอกรณีตัวอย่าง และแสดงอารมณ์ขันที่อ่อนไหวต่อความรู้สึกของนักเรียน

2.3 ให้นักเรียนได้เรียนรู้อดทนและให้เกียรติในความแตกต่างทางวัฒนธรรมและภูมิหลังของเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียน

2.4 มีความเป็นธรรมชาติไม่แสดงความลำเอียงให้ทุกคนในชั้นเรียนมีความเท่าเทียมกัน จากการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศของการเคารพซึ่งกันและกันของทอร์เรนซ์และไมเยอร์ (Torrance and Myers, 1970 : 253) กล่าวว่า เมื่อใดที่ครูมีการจัดสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนตอบสนองแก่นักเรียนน้อยลงจะส่งผลต่อการแสดงออกของความคิดสร้างสรรค์และการแบ่งปันความคิดของนักเรียน ด้วยเหตุนี้บรรยากาศชั้นเรียนจะเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อครูเคารพในความคิดของเด็กเมื่อเขาถามคำถามแปลก ๆ และมีความคิดจินตนาการแปลก ๆ ด้วยการแสดงให้เห็นว่าความคิดของพวกเขามีคุณค่า ดังที่เทอร์เนอร์และคณะ (Turner et al., 1998) ได้ให้แนวคิดว่าหากผู้เรียนมีการรับรู้ว่าคุณครูส่งเสริมความเคารพซึ่งกันและกันในชั้นเรียนจะส่งผลให้พวกเขามีความรู้สึกปลอดภัย สะดวกสบายใจ และลดความวิตกกังวลอยู่ในระดับต่ำเมื่อเด็กได้กระทำความผิดพลาดสอดคล้องกับแพทริก (Ryan and Patrick, 2001) กล่าวว่า ถ้าผู้เรียนมีการรับรู้ว่าคุณครูได้มีการส่งเสริมความเคารพซึ่งกันและกันในชั้นเรียนจะส่งผลต่อความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเพิ่มการรับรู้ความสามารถของผู้เรียนมากขึ้นทำให้กระตุ้นความสามารถเชิงสร้างสรรค์ตามมาเมื่อได้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้สอนมอบหมายให้

3. บรรยากาศที่มีเสรีภาพ (Freedom Climate) เป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเสรีภาพทางความคิดนอกกรอบ (Lateral Thinking) ทำให้บรรยากาศชั้นเรียนเป็นประชาธิปไตย ครูผู้สอนควรฝึกหัดให้เด็กได้มีดุลยพินิจของตนเองได้อย่างอิสระในการคิดริเริ่มโดยปราศจากความกลัวและวิตกกังวล สามารถที่จะออกแบบการแสดงออกและกิจกรรม

ได้ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันครูควรจัดระดับเสรีภาพให้เหมาะสมกับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงการอยู่ร่วมกัน ความมีเสรีภาพของแต่ละคนจะต้องไม่รบกวนหรือทำให้ผู้อื่นมีความสะดวกน้อยลง (Cynthia, 2001 : 63)

ดังนั้นทุกคนในชั้นเรียนควรร่วมมือกันสร้างข้อตกลง (Agreements) ในการอยู่ร่วมกันเพื่อช่วยให้เด็กทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม แต่หากสถานการณ์มีความตึงเครียดตกตันทักก็จะไม่เชิญชวนให้เด็กมีความคิดได้อย่างอิสระ ดังที่เกลย์และแคโรลิน (Gayle and Carolyn, 2007 : 2) กล่าวว่า ครูต้องพัฒนาบรรยากาศชั้นเรียนให้มีเสรีภาพที่เอื้อต่อการคิดของเด็กเพราะเด็กจะไม่สามารถคิดได้ดีในบรรยากาศที่กดดันคุกคาม และขาดเสรีภาพที่จะคิด หากมีอิสระเด็กจะมีความคลายกังวลเป็นการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

4. บรรยากาศของการสื่อสาร (Communication Climate) การสื่อสารในชั้นเรียนไม่ว่าจะเป็นการอธิบาย การซักถาม และการให้ข้อเสนอแนะขึ้นอยู่กับรูปแบบการสื่อสารของครูว่าจะสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เรียนหรือไม่ ดังที่ชอทเนสซี (Shaughnessy, 1991 : 9) ได้แนะนำว่า บรรยากาศชั้นเรียนควรประกอบด้วย การสื่อสารที่แสดงถึงความร่วมมือโดยใช้คำพูด การเขียน และภาษาภายในบริบทแตกต่างกันไป รวมทั้งการรับฟังอย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ครูสามารถถอดรหัส ค่านิยม ทศนคติและความตั้งใจของเด็กได้ เมื่อครูได้สื่อสารในชั้นเรียนเช่นนี้ย่อมมีแนวโน้มที่เด็ก ๆ จะให้ความร่วมมือแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน

ฮัทชินสันและเบดเดิล (Hutchinson and Beadle, 1992 : 405) ได้กล่าวว่า การสื่อสารของครูจะส่งผลต่อผู้เรียนมากที่สุดเมื่อผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับทันทีจากข้อวิจารณ์ที่สร้างสรรค์ในเชิงบวกได้อย่างเหมาะสม

การสื่อสารเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากสำหรับการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ เพราะครูจะรับรู้ถึงความพยายามและความร่วมมือของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตัวเองเพราะได้รับการสนับสนุนและคำแนะนำทั้งทางวาจาและการเขียนข้อเสนอแนะในเชิงบวกจากครูผู้สอน

5. บรรยากาศที่มีการอภิปรายถกเถียง (Debates Climate) การสร้างบรรยากาศของการอภิปรายถกเถียงกันนับเป็นกลยุทธ์ที่ดีมากสำหรับการสร้างความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน นับว่าเป็นบรรยากาศที่เต็มไปด้วยชีวิตชีวา มีความกระตือรือร้นได้แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ที่แตกต่างกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนด้วยตนเอง ดังที่อัลเฟรด และ เอ็ดวิน (Alfred and Edwin, 2011 : online) ได้กล่าวถึงบรรยากาศ

ชั้นเรียนที่มีการอภิปรายถกเถียงกันว่าเป็นการกระจายความคิดของทุกคนออกมาเพื่อนำมาคิดวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์แนวทางใหม่ เพราะโลกเราทุกวันนี้ต้องการความเปลี่ยนแปลง หากเด็กที่ถูกสอนให้ยอมรับและไม่ได้ถกเถียงโต้แย้งกันในปัญหาต่างๆ จะเป็นการทำร้ายเด็กทางอ้อมจนกลายเป็นนิสัยที่คอยแต่รับข้อมูล เมื่อต้องไปเผชิญชีวิตจริงที่ต้องแข่งขันกันจะขาดมุมมองความคิดใหม่ ๆ ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน

ในการอภิปรายถกเถียงกันผู้สอนควรตั้งคำถามหัวข้อที่มีเป้าหมายมุ่งเน้นไปที่หัวข้อแนวคิดที่ผู้เรียนสนใจ ย้ายการตีความ เปรียบเทียบ หาความแตกต่าง เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมอภิปรายโต้กัน ถึงแม้บางคนจะไม่ได้พูดแต่จะต้องแสดงให้เห็นว่าถึงการมีส่วนร่วมด้วยการเคลื่อนไหวไปตามกลุ่มที่มีการอภิปรายถกเถียงกันภายในชั้นเรียน ด้วยการสนับสนุนหากเห็นด้วย หรืออาจย้ายออกจากกลุ่มได้บ่อยเท่าที่ต้องการหากผลการถกเถียงไม่มีเหตุผลเพียงพอการอภิปรายถกเถียงกันจะมีประสิทธิภาพเมื่อครูทำให้บรรยากาศมีความมั่นใจและความปลอดภัยที่จะทำให้ทุกคนได้อภิปรายซึ่งจะเป็นผลบวกตอบสนองต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในชั้นเรียน

6. บรรยากาศที่มีการสนับสนุนความคิด (Idea Support Climate) เป็นบรรยากาศที่มีบทบาทสำคัญมากในการรักษาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน เพราะหากไม่มีผู้ใดแสดงความสนใจต่อความคิดของผู้เรียน จะรู้สึกโดดเดี่ยวขาดแรงสนับสนุนและความใส่ใจจากครูและเพื่อน ๆ ดังนั้นสิ่งสำคัญ คือ ครูควรให้ผลสะท้อนกลับเชิงบวกแก่ผู้เรียน มีการกล่าวชมเชยบ่อย ๆ จะทำให้มีกำลังใจสูงขึ้น เพราะทัศนคติที่เป็นบวกจะยิ่งส่งเสริมให้เด็กมีความกล้าที่จะแสดงออกมากขึ้น หากครูได้ใช้คำพูดที่ลึกซึ้งเพียงบางคำจะยิ่งเป็นแรงสนับสนุนให้เด็กมีกำลังใจก้าวต่อไป ดังที่ซินเทีย (Cynthia, 2001 : 56) กล่าวว่า การสนับสนุนความคิดของเด็ก ๆ ควรแสดงให้เห็นว่าความคิดของเด็ก ๆ เป็นสิ่งที่น่าสนใจ มีความเป็นไปได้ และมีความคิดเป็นของตนเองไม่เหมือนใคร เป็นการคิดออกจากกล่องความคิดเดิมไปสู่ความคิดใหม่เกิดความคิดสร้างสรรค์

นอกจากนี้สิ่งที่ต้องพิจารณาหลายสิ่งที่จะสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ในชั้นเรียน คือ ครูต้องมีรูปแบบสนับสนุนความคิดในชั้นเรียน ดังเช่น จะต้องมีการให้รางวัลผู้ที่มีการนำเสนอความคิดใหม่ ๆ มีสร้างสถานการณ์ที่นำไปสู่ปัญหาที่ยุ่ยากแล้วให้มีผู้เรียนยกมือขึ้นเพื่อเสนอความคิดการแก้ปัญหาขึ้นและครูควรกล่าวยกย่องชมเชยทันที แต่หากมีผู้เรียนยกมือเสนอแนวความคิดที่ยังไม่ถูกต้องครูจะต้องแสดงท่าทีตอบสนองให้เขาได้ค้นหาข้อมูลให้ลึกมากขึ้นอีกไม่มีการจ้องจับผิดกันเพื่อให้บรรยากาศเต็มไปด้วยการยอมรับและสนับสนุนความคิดซึ่งกันและกัน

การจัดบรรยากาศชั้นเรียนด้านอารมณ์ (Emotional Climate)

อารมณ์เป็นพื้นฐานของการพัฒนาไปยังมิติอื่น ๆ ทั้งหมดของการจัดบรรยากาศชั้นเรียน หากเด็กเริ่มเรียนในสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนทางอารมณ์ที่ดีด้วยความรักและความอบอุ่นจะทำให้เด็กประสบความสำเร็จในทุกกิจกรรมของชั้นเรียน การตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ของเด็กเริ่มต้นด้วยกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นต่อความคิดของเด็ก ๆ จะยิ่งสร้างความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ และครู และในขณะเดียวกันยังกระตุ้นความปรารถนาที่จะร่วมกิจกรรมในเรียนเพิ่มขึ้น พราसानนา (Prasanna, 2014 : online) ได้กล่าวไว้ว่า ได้มีการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์สามารถปลูกฝังได้ดีที่สุดโดยผ่านความรู้สึกทางอารมณ์ซึ่งจะช่วยแตกหน่อความคิดได้อย่างหลากหลาย การจัดบรรยากาศชั้นเรียนด้านอารมณ์ที่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนประกอบด้วยดังนี้

1. บรรยากาศที่มีเสริมสร้างแรงบันดาลใจ (Motivational Climate) เป็นส่วนสำคัญของบรรยากาศชั้นเรียนด้านอารมณ์ ซึ่งมีสองปัจจัยที่มีความสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เด็ก คือ

1.1 การที่เด็กได้ทำในสิ่งที่มีความคุ้มค่า ในการสร้างความรู้สึกคุ้มค่าจะต้องให้นักเรียนได้รับการกระตุ้นให้เห็นความคุ้มค่าของพลังความตั้งใจที่ได้ใช้ในกิจกรรมที่พวกเขากำลังทำอยู่

1.2 ได้ทุ่มเทพยายามอย่างที่สุด จะเป็นการทุ่มเทพลังแรงกายแรงใจของนักเรียนเพื่อพัฒนางานที่ครุมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่ครูจะส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงบันดาลใจได้ก็ด้วยการจัดสภาพบรรยากาศให้นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นที่อยากจะทำประสบความสำเร็จ และมีกรายกย่องชมเชยในสิ่งที่เด็กกำลังทำเพื่อก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ ดังที่บัสคิสต์และซาวิลล์ (Buskist and Saville, 2001) ได้ให้ความเห็นว่า ครูที่สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ทางอารมณ์ในเชิงบวกกับนักเรียนได้จะยิ่งสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนมีพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

2. บรรยากาศที่มีความท้าทาย (Challenge Climate) เป็นหัวใจสำคัญของการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในชั้นเรียนทุกระดับการศึกษา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น และให้มุ่งมั่นอย่างถึงที่สุดจนประสบความสำเร็จ การสร้างบรรยากาศความท้าทายควรจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมอย่างไม่เป็นทางการ หากผู้เรียนไม่สามารถจินตนาการหรือรับรู้ถึงเป้าหมายของความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นในอนาคตก็จะไม่มีความรู้สึกท้าทาย

ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องพิจารณาปรับบรรยากาศชั้นเรียนไม่ให้นำเงื่อนไขไม่มีความท้าทาย กล่าวคือ ต้องให้ผู้เรียนมีการเชื่อมโยงเป้าหมายการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ให้เกินระดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน จึงมีแนวโน้มที่จะยกระดับความท้าทายและความรู้สึกมั่นใจในตนเองของผู้เรียนขณะที่กำลังทำงานเข้าใจถึงความสำคัญ ดังเช่น เกลย์และแคโรลิน(Gayle and Carolyn, 2007 : 4) กล่าวว่า ผู้สอนต้องมอบหมายงานหรือกิจกรรมที่มีความซับซ้อนเพื่อให้เป็นสิ่งท้าทายที่ท้าทายที่แท้จริงที่สุด เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแนวทางการแก้ปัญหาเกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้น

3. บรรยากาศที่มีความไว้วางใจและเปิดเผย (Trust and Openness) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนทุกคนมีอารมณ์ความรู้สึกถึงความอบอุ่น ความปลอดภัย และมีมิตรภาพ ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จนมีความไว้วางใจกล้าเปิดเผยความในใจสะท้อนความคิดเห็น เพื่อตรวจสอบผลงานความคืบหน้า และเสนอแนะวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ได้อย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาไม่กลัวถูกตำหนิและการเยาะเย้ยในกรณีของความล้มเหลว (Lauer, 1994: 225) โดยครูผู้สอนจะต้องใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนอย่างระมัดระวัง เพื่อช่วยแก้ไขคำตอบที่ผิดหรือชี้ให้เห็นจุดอ่อนเพื่อเป็นกำลังใจและให้ความเคารพความคิดของเด็ก ๆ ส่งผลให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดได้อย่างสร้างสรรค์ เพราะไม่ต้องหาคำตอบที่เฉพาะเจาะจงหรือถูกต้องเพียงอย่างเดียว

ซินเทีย (Cynthia, 2001: 30) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจและเปิดเผยว่า ทักษะที่ครูปรารถนาในชั้นเรียนเด็ก ๆ จะสังเกตคำพูด ภาษากาย และแสดงออกมาว่ามีความน่าไว้วางใจและเปิดเผยหรือไม่ แล้วจึงจะค่อยๆ เพิ่มความรู้สึกมั่นใจในตัวครูมากขึ้น กล้ายกมือซักถามทุก ๆ ปัญหาที่มีความสงสัยพร้อมความกระตือรือร้นที่จะแสดงความคิดเห็นได้โดยไม่มีความกดดัน ดังนั้นครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความยินดีอย่างยิ่งที่จะยืนขึ้นเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อหน้าเพื่อนๆ และครูควรแสดงผลตอบรับที่เป็นบวกทันทีที่จะยิ่งช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นสุขใจที่จะแบ่งปันความคิดใหม่ ๆ ร่วมกัน

4. บรรยากาศที่มีความสนุกสนานและอารมณ์ขัน (Playfulness and Humour Climate) เป็นบรรยากาศที่ผ่อนคลายด้วยเสียงหัวเราะที่มีความเป็นธรรมชาติ โดยผู้สอนและผู้เรียนมีความเป็นกันเอง ได้มีการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าการบูรณาการความสนุกสนานและอารมณ์ขันร่วมกันสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีบุคลิกลักษณะเช่นนี้ถึงร้อยละ 89 (Ammar, 2003 : 76 cited from Getzels and Jackson, 1962) การจัดบรรยากาศให้ผู้เรียน

ผ่อนคลายสนุกสนานและมีอารมณ์ขันในชั้นเรียนจะเกิดได้ต้องมาจากผู้สอนเป็นผู้ที่มีอารมณ์ตลก สนุกสนาน และมีพลังในตนเองค่อนข้างสูงสามารถทำเรื่องที่อยู่เบื้องหลังให้เป็นความสนุกสนาน เช่น เมื่อเกิดความผิดพลาดใดๆ เกิดขึ้นในชั้นเรียนอนุญาตให้ทุกคนหัวเราะขบขันในความผิดพลาดของตนเองได้ การทำดังนี้จะยิ่งดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้อย่างมาก ช่วยสร้างบรรยากาศของความคิดสร้างสรรค์ในชั้นเรียน สิ่งที่คุณสอนควรหลีกเลี่ยง คือ การแสดงอารมณ์โกรธ และการกระทำที่สร้างความเครียดแก่ผู้เรียน ซึ่งซินเทีย (Cynthia, 2001 : 39) ได้เสนอว่า ครูควรมีบุคลิกภาพเป็นผู้ที่มีอารมณ์สนุกสนานอยู่เสมอ จะทำให้บรรยากาศผ่อนคลาย

รีเบคคา (Rebecca, 2002 : 31) ได้ศึกษาบรรยากาศที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในชั้นเรียนกล่าวว่าบรรยากาศที่มีความสนุกสนานในชั้นเรียนจะทำให้เด็ก ๆ ทุกคนในชั้นเรียนมีประสบการณ์และความรู้สึกอันอบอุ่นพร้อมจะให้ความร่วมมือทำงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ และยังได้จะขจัดมุมมองและความขัดแย้งออกไป ทุกคนรู้สึกปลอดภัยที่จะพูดเรื่องขบขัน หัวเราะ และสนุกสนานในชั้นเรียนได้ ดังนั้นครูต้องรักษาให้บรรยากาศสนุกสนานได้อย่างต่อเนื่องจะทำให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย

5. บรรยากาศที่ส่งเสริมความเสี่ยง (Risk-Taking Climate) เป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ได้โดยอัตโนมัติ ดังนั้นครูต้องสร้างบรรยากาศเพื่อเพิ่มความสามารถในการเสี่ยงของนักเรียนได้ด้วยตนเอง คือ นำเสนอสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเพื่อเพิ่มศักยภาพ ความกล้าหาญ กระตุ้นความตั้งใจของนักเรียนที่จะลองคิดสิ่งใหม่ๆ ยอมรับความผิดพลาด ที่เกิดขึ้นในขณะที่พยายามทำสิ่งใหม่ (Prasanna, 2014 : Online) เพราะโดยพื้นฐานแล้วความพยายามที่จะคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ มักจะมีความไม่แน่นอนอยู่บ่อยๆ และไม่มีความมั่นใจว่า จะประสบความสำเร็จหรือไม่ เปรียบเทียบได้กับคนที่เล่นการพนันไม่อาจรู้ล่วงหน้าได้เลยว่าผลลัพธ์จะเป็นเช่นใด แต่บรรยากาศความเสี่ยงมักจะนำไปสู่การสร้างแนวความคิดและนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้เสมอ มีการศึกษาพบว่า หากผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามมีความอดทนต่อบรรยากาศที่ไม่มีความแน่นอนผ่านพ้นไปได้จะสร้างความแข็งแกร่งทางความคิดสามารถเผชิญปัญหาและอุปสรรคได้เป็นอย่างดี (Lauer, 1994 : 232)

สรุปผลการวิจัย

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับบรรยากาศชั้นเรียนกับความคิดสร้างสรรค์ผู้เขียนได้นำมาสรุปไว้ดังตารางที่ 1 บรรยากาศชั้นเรียนกับความคิดสร้างสรรค์

ตารางที่ 1 บรรยากาศชั้นเรียนกับความคิดสร้างสรรค์

บรรยากาศชั้นเรียน ด้านกายภาพ (Physical Climate)	บรรยากาศชั้นเรียน ด้านสังคม (Social Climate)	บรรยากาศชั้นเรียน ด้านอารมณ์ (Emotional Climate)
1. การจัดโต๊ะในห้องเรียน (Desk Arrangement) 2. การจัดโทนสี (Color Tone) 3. การจัดมุมในห้องเรียน (In the Corner of the Classroom) 3.1 มุมหนังสือ 3.2 มุมส่งเสริมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ 3.3 มุมแสดงผล 3.4 มุมการจัดประสบการณ์ งานแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. มีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction Climate) 2. มีความเคารพซึ่งกันและกัน (Mutual Respect Climate) 3. มีเสรีภาพ (Freedom Climate) 4. มีการสื่อสาร (Communication Climate) 5. มีการอภิปรายถกเถียง (Debates Climate) 6. มีการสนับสนุนความคิด (Idea Support Climate)	1. มีการเสริมสร้างแรงบันดาลใจ (Motivational Climate) 2. มีความท้าทาย (Challenge Climate) 3. มีความไว้วางใจและเปิดเผย (Trust and Openness) 4. มีความสนุกสนานและ อารมณ์ขัน (Playfulness and Humour Climate) 5. ส่งเสริมความเสี่ยง (Risk- Taking Climate)

จากตารางที่ 1 บรรยากาศชั้นเรียนกับความคิดสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่าการจัดบรรยากาศชั้นเรียนมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ดังนั้นหน้าที่ของครูผู้สอน คือการจัดสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการฝึกฝนทักษะความคิดสร้างสรรค์ไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศชั้นเรียนด้านกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดสิ่งแวดล้อมที่จับต้องได้ บรรยากาศชั้นเรียนด้านสังคมที่มีผลต่อการใช้ชีวิตร่วมกันในชั้นเรียนทั้งการปฏิสัมพันธ์ภายในชั้นเรียน การเคารพ ซึ่งกันและกัน บรรยากาศชั้นเรียนด้านอารมณ์ที่มีผลต่อการกระตุ้นแรงบันดาลใจ ความท้าทาย ความไว้วางใจ ความสนุกสนาน และความกล้าที่จะเสี่ยง บรรยากาศทั้งสามด้านนี้มีส่วนเสริมสร้างและเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ปัญจนาม วรวัณชัย. (2560). ทฤษฎีการเกิดความคิดสร้างสรรค์เชิงจิตวิเคราะห์.
ครุศาสตร์สาร,11(1), 69-78.
- Adelman, H. S. and Taylor, L. (2002). **Classroom climate**. In W. Lee, A. Lowe, & E. Robinson (Eds.), Encyclopedia of school psychology (pp. 304-312). Thousand Oaks, CA : Sage.
- Alexis, W. (2014). **In Case You Missed It : Friday Roundup**. [Online]. Available from :<http://www.goodenoughmother.com/2014/07/case-missed-friday-roundup-3/>[accessed 2014 November 6].
- Alfred, C. S. and Edwin, W. L. (2011). **DEBATE : Important for Everyone**. [Online]. Available from :<https://debate.uvm.edu/dcpdf/DEBATE-%20Important%20for%20Everyone.pdf> [accessed 2014 July 3].
- Ambrose, S. A., Bridges, M. W., DiPietro, M., Lovett, M. C., and Norman, M. K. (2010). **How Learning Works : Seven Research-Based Principles for Smart Teaching**. San Francisco, CA : Jossey-Bass.
- Ammar, A. B. (2003). **CREATIVITY-ENHANCEMENT IN MEDIA ORGANIZATIONS: A STUDY OF THE PERCEPTION OF JOURNALISTS AND MEDIA MANAGERS IN SAUDI ARABIA**. Doctor Dissertation in Department of Communication, Oklahoma University, U.S.A.
- Bennett, J. (2001). **THE RELATIONSHIP BETWEEN CLASSROOM CLIMATE AND STUDENT ACHIEVEMENT**. Doctoral Dissertation Prepared for the Degree of Education University of North Texas, U.S.A.
- Beth, L. (2014). **Classroom Desk Arrangement Ideas**. [Online]. Available from : <http://k6educators.about.com/od/classroomorganization/p/deskplacement.htm> [accessed 2014 August 14].
- Brian, G. (2009). **What Are Classroom Dynamics?**. [Online]. Available from : http://www.ehow.com/info_7946454_classroom-dynamics.html [accessed 2013 May 2].
- Buskist, W., and Saville, B. K. (2001). Rapport-building : Creating positive emotional contexts for enhancing teaching and learning. **APS Observer**, 13(3), N/A.

- Cynthia, A. A. (2001). **Identifying Ekvall' s Creative Climate Dimensions in an Aesthetic Education Setting**. Master of Science Thesis in Aesthetic.
- Herminia, N. F., Raul F. M. and Jenny, S. N. (2014). Classroom Climate and Academic Performance of Education Students. **De La Salle University Manila Philippines**, March 6-8, 1-7.
- Hill, K. G., & Amabile, T. M. (1993). **A social psychological perspective on creativity : Intrinsic motivation and creativity in the classroom and workplace**. Norwood, NJ : Ablex.
- Hutchinson, L. M., and Beadle, M. E. (1992). Professors' communication styles: How they influence male and female seminar participants. **Teaching and Teacher Education**, 8(4), 405-418.
- Gayle, H. G. and Carolyn, C. (2007). **CREATING A CLIMATE FOR LEARNING**. Thousand Oaks, CA : Corwin.
- Isaksen, S. G., Lauer, K. J., Ekvall, G. and Britz, A. (2001). Perceptions of the best and worst climates for creativity: Preliminary validation evidence for the situational Outlook questionnaire. **Creativity Research Journal**, 13(2),171-184.
- Jessica, L. B. and Julie, L. S. (2009). Creating a Warm and Inclusive Classroom Environment : lanning for All Children to Feel Welcome. **Electronic Journal for Inclusive Education**, 2 (4), 1-14.
- Joan, Y. (2010). **Setting Up a New Classroom: Got Design Ideas? Part II**. [Online]. [Available from : <http://allkidscanflourish.blogspot.com/2010/09/setting-up-new-classroom-got-design.html> [accessed 2014 May 22].
- Joe, B. (2011). **Coolest Social Studies Classroom by Higher Level**. [Online]. Available from [http://: joebarondesign.blogspot.ca/2011/04/coolest-social-studies-classroom-by.html](http://joebarondesign.blogspot.ca/2011/04/coolest-social-studies-classroom-by.html)[accessed 2014July 1].
- Kristi, S. G. and Zane, D. C. (2011). The Inclusive Classroom: The Effects of Color on Learning and Behavior. **Journal of Family & Consumer Sciences Education**, 29(1), 46-57.

- Lauer, K. J. (1994). **The assessment of creative climate : An investigation of the Ekvall Creative Climate Questionnaire**. Master of Science Thesis in Aesthetic.
- McLellan, R., and Nicholl, B. (2008). The Importance of Classroom Climate in Fostering Student Creativity in Design & Technology Lessons. **Education & International Research Conference**, (2-4July), 29-39.
- Megan, K. (2014). **My Dream Classroom**. [Online]. Available from : <http://xisforapple.blogspot.com/2015/07/my-dream-classroom.html> [accessed 2014 May 1].
- Patrick, N. E. and Middleton, M. J. (2002). Turning the kaleidoscope : What we see when self-regulated learning is viewed with a qualitativelens. **Educational Psychologist**, 37, 27-39.
- Prasanna, B. (2014). **How to Promote Creativity in your Classroom?**. [Online]. Available from [http://: edtechreview.in/trends-insights/insights/1155-how-to-promote-creativity-in-your-classroom](http://edtechreview.in/trends-insights/insights/1155-how-to-promote-creativity-in-your-classroom) [accessed 2014 July 1].
- Rebecca, G. P. (2002). **Identifying Dkvall's creative climate dimension in elementary through high school setting**. Mater of Science Thesis in Creativity State University, New York College at Buffalo State College.
- Rogers, B. (1990). **You know the fair rule : Strategies for making the hard job of discipline in school easier**. Harlow, England : Longman.
- Ryan, A. M., and Patrick, H. (2001). The classroom social environment and changes in adolescents' motivation and engagement during middle school. **American Educational Research Journal**, 38, 437-460.
- Shapiro, S. (1993). Strategies that create a positive classroom climate. **The Clearing House**, 67(2), 91-97.
- Shaughnessy, M. F. (1991). **The supportive educational environment for creativity**. New Mexico : Eastern New Mexico University Psychology Department Portales.
- Tachelle, B. (2014). Creating Positive Learning Environments: Antecedent Strategies for Managing the Classroom Environment & Student Behavior. **Creative Education**, 5, 519-524.

- Torrance, E. P. and Myers, R. E. (1970). **Creative learning and teaching**. New York, NY : Dodd, Mead, & Company.
- Turner, J. C., Thorpe, P. K., & Meyer, D. K. (1998). Students' reports of motivation and negative affect : A theoretical and empirical analysis. **Journal of Educational Psychology**, 90, 758-771.
- Turner, J., Meyer, D. and Patrick, H. (2003). Teacher Discourse and Students' Affect and Achievement-related Behaviours in Two High Mastery / High Performance Classrooms. **Elementary School Journal**, 103, 357-382.
- Winnie, M., Holmes F. and Veronica S. (2014). Exploring the Relationship between Classroom Climate, Reading Motivation, and Achievement: A Look into 7th Grade Classrooms. **International Journal of Learning, Teaching and Educational Research**, 8(1) 93-110.
- ครูฝน (นามแฝง). (2553). เล่าเรื่อง..คณิตศาสตร์. [ออนไลน์]. ได้จาก : http://khru fonlmp.blogspot.com/2010_11_01_archive.html [สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2557].
- โรงเรียนชุมชนบ้านตาหลังใน. (2558). หนังสือช่อรูป-เกมรักการอ่าน. [ออนไลน์]. ได้จาก : http://www.tnnthailand.com/news_detail.php?id=67117&t=news_special [สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2558].
- ศิริวรรณ ชิดชมขนาด. (2558). หนังสือช่อรูป-เกมรักการอ่าน. [ออนไลน์]. ได้จาก : http://www.tnnthailand.com/news_detail.php?id=67117&t=news_special [สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2558].
- สุภาวดี ศรีแสน. (2558). หนังสือช่อรูป-เกมรักการอ่าน. [ออนไลน์]. ได้จาก : http://www.tnnthailand.com/news_detail.php?id=67117&t=news_special [สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2558].
- อมลวรรณ ยานผุด. (2557). การจัดมุมประสบการณ์. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.dusitcenter.org/dusitwebs/plan/newsview.php?id=5466> [สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2557].